

Perustietoja kansalaisaloitteeseen: Uhanalaisten lajien metsästäminen kiellettävä metsästyslaissa

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/KA_9+2021.aspx

Aloitteessa esitetään, että uhanalaiseksi luokiteltu metsästyslain alainen riista- tai rauhoittamaton laji olisi aina rauhoitettu. Lajien uhanalaisuus on arvioitu Suomessa viimeksi vuonna 2019. Aloite koskee tällä hetkellä² seuraavia lajeja:

- **Suomessa äärimmäisen uhanalainen (CR):** punasotka¹ (myös maailmanlaajuisesti VU)
- **Suomessa erittäin uhanalainen (EN):** tundrametsähanhi, tukkasotka, haahka (myös Euroopassa EN), nokikana
- **Suomessa vaarantunut (VU):** taigametsähanhi, haapana, jouhisorsa (myös Euroopassa VU), heinätavi, pyy, riekko, harmaalokki, merilokki, hilleri
- **Maailmanlaajuisesti vaarantunut (VU):** Alli

Uhanalaisella lajilla on kohonnut riski hävitä luonnosta. Lajin häviämisen todennäköisyyttä arvioidaan kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n kehittämien sääntöjen mukaisesti. Samoja sääntöjä käytetään sekä maailman, Euroopan että Suomen uhanalaisuusarvioinneissa. Arvioinnissa lajien tilanne arvioidaan niiden runsauden ja runsauden viimeaikaisten muutosten perusteella. Tämän perusteella lajit luokitellaan uhanalaisuusarvioinnissa luokkiin:

LC – Elinvoimainen. Lajin häviämiskahri on pieni.

NT – Silmälläpidettävä. Lajin tilanne on huolestuttava, mutta se ei täytä uhanalaisuuden kriteerejä.

VU – Vaarantunut. Lajilla on **suuri uhka** hävitä keskipitkällä aikavälillä.

EN – Erittäin uhanalainen. Lajilla on **erittäin suuri uhka** hävitä lähitulevaisuudessa.

CR – Äärimmäisen uhanalainen. Lajilla on **äärimmäisen suuri välitön uhka** hävitä.

EX, RE – Hävinnyt luonnosta kokonaan tai alueellisesti.

Uhanalaisiksi luetaan äärimmäisen uhanalaiset, erittäin uhanalaiset ja vaarantuneet lajit.

Lähes kaikki edellä mainitut lajit ovat uhanalaisia niiden voimakkaan vähenemisen vuoksi.

Myös tällä hetkellä runsas laji arvioidaan uhanalaiseksi, mikäli se on viime aikoina voimakkaasti vähentynyt.

Esimerkiksi haapanan Suomen pesimäkanta arvioidaan 30 000-40 000 pariksi. Haapanakantamme on pientynyt lähes puoleen vuosina 2007-2018, minkä vuoksi laji täyttää vaarantuneen kriteerit.

Aloitteeseen usein virheellisesti liitetyt **valkoposkihanhi ja merimetso eivät ole uhanalaisia lajeja eivätkä kuulu metsästyslainsäädännön alaisuuteen.** Aloite ei liity niihin millään tavalla.

Suden ja ahman metsästykseseen aloite ei tuo muutosta. Molemmat lajit ovat jo nyt metsästyslain 37§ mukaan aina rauhoitettuja. Niiden metsästys perustuu metsästyslain 41§ mukaisiin poikkeuslupiin.

IUCN-ohjeissa ei suositella automaattisia rauhoituksia uhanalaisluokituksen perusteella. Yleisluontoiset maailmanlaajuiset ohjeet kattavat hyvin monenlaisia tilanteita, ja joskus hallitun metsästyksen (esim. kaupallinen trofeemetsästys) salliminen voi olla perusteltua esimerkiksi lajin elinympäristön suojelun edistämiseksi. IUCN-ohjeissa kehotetaan ottamaan paikalliset olosuhteet huomioon ja keskittymään niihin suojelutoimiin, joilla uhanalaisen lajin tilaa kohennetaan. Suomessa metsästyskuolleisuuden vähentäminen on selkeä ja nopea keino uhanalaisen lajin tilan parantamiseksi. Myös muita toimenpiteitä tarvitaan. Aloitteen tavoitteena on uhanalaisten lajien kantojen elpymisen turvaaminen määräaikaisella rauhoituksella. Uhanalaisuuden helpotettua rauhoitus purkautuu ja laji palautetaan taas metsästettävien joukkoon.

¹ Punasotka on toistaiseksi rauhoitettu määräaikaisesti maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kansainvälisten kannanhoitoprosessien johdosta.

² Lajiluetteloa päivitetty tuoreen Euroopan uhanalaisarvion julkaisun myötä